

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Wojewody Lubuskiego

NK-I.4131.74.2024

z dnia 19 czerwca 2024 r.

Rada Gminy Szczaniec

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721)

stwierdzam nieważność

§ 1 ust. 3 uchwały Nr II/7/24 Rady Gminy Szczaniec z dnia 21 maja 2024 r. w sprawie wysokości diet radnych i zwrotu kosztów podróży służbowych.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 21 maja 2024r. Rada Gminy Szczaniec podjęła uchwałę w sprawie wysokości diet radnych i zwrotu kosztów podróży służbowych. W podstawie prawnej uchwały wskazano przepisy art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 609).

Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 24 maja 2024 r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdza, iż uchwała w części istotnie narusza prawo, tj. art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U.2024 poz. 609 i 721) - dalej u.s.g, zgodnie z którym na zasadach ustalonych przez radę gminy radnemu przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży służbowych.

W § 1 ust. 1 przedmiotowej uchwały Rada Gminy ustaliła zryczałtowane, miesięczne diety radnych. W § 1 ust. 2 uchwalono, że "Dieta o której mowa w ust. 1 ulega obniżeniu w związku z nieobecnością radnego na sesji Rady lub Komisji w wysokości 20% za każdą nieobecność". Następnie w § 1 ust. 3 uchwały postanowiono, że "Przepisy ust. 2 nie obowiązują w przypadku zwołania sesji na wniosek o którym mowa w art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 609), sesji nadzwyczajnej, o której mowa w § 7 ust. 7 uchwały Nr XXI/131/16 Rady Gminy Szczaniec z dnia 27 stycznia 2016r. w sprawie statutu Gminy Szczaniec (Dz.U. Woj. Lubuskiego, poz. 252 ze zm.) oraz sytuacji nadzwyczajnej w kraju uniemożliwiającej Radnemu uczestnictwo w pracach Rady."

W pierwszej kolejności należy wskazać na nieostrość terminu "sytuacji nadzwyczajnej w kraju uniemożliwiającej Radnemu uczestnictwo w pracach Rady". Pojęcie takie nie zostało zdefiniowane w przepisach prawa. Wprowadzenie takie zapisu budzi poważne wątpliwości co do tego, kto miałby potwierdzać i na jakiej podstawie zaistnienie takich okoliczności. Należy zwrócić uwagę, że chodzi

tu o inne okoliczności niż okoliczności związane z pełnieniem funkcji radnego. Ponadto wątpliwości organu nadzoru budzi wprowadzenie przepisu, zgodnie którym nie dokonuje się zmniejszenia diety w przypadku nieobecności na sesji zwołanej w trybie art. 20 ust. 3 u.s.g. czy w trybie § 7 ust. 7 uchwały Nr XXI/131/16 Rady Gminy Szczaniec. Należy zwrócić uwagę, że art. 25 ust. 4 u.s.g. stanowi, iż rada gminy może ustanowić zasady, na jakich radnemu będzie przysługiwała dieta. Na tle tego przepisu utrwalone jest stanowisko, że z użytego przez ustawodawcę zwrotu „na zasadach ustalonych przez radę” wynika, że pozwala on radzie na sprecyzowanie reguł (zasad), na jakich przysługiwać będzie rekompensata (wyrównanie wydatków i strat) w związku z wykonywaniem mandatu radnego. Skoro dieta sprowadza się do wyrównania wydatków i strat wynikających z wykonywania funkcji radnego, to osoba pełniąca tę funkcję zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku ze sprawowaniem tej funkcji, a nie z tytułu samego bycia taką osobą. Użyty przez prawodawcę wyraz „dieta” należy rozumieć więc jako zwrot kosztów związanych ze sprawowaniem mandatu radnego, co przemawia za jego kompensacyjnym charakterem. Dieta powinna być zatem ściśle powiązana z aktywnością radnych w pracach rady i zależna od rzeczywistego wykonywania obowiązków związanych z pełnioną funkcją (por. również wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu: z dnia 9 lipca 2015 r., sygn. II SA/Op 161/15, z dnia 21 lipca 2015 r., sygn. II SA/Op 177/15, z dnia 4 sierpnia 2015 r., sygn. II SA/Op 252/15).

Ponadto, jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny, dieta stanowi rekompensatę za utracone przez radnego zarobki i nie może być świadczeniem pracowniczym (por. wyrok NSA z 26 czerwca 2014r., sygn. akt II OSK 406/14). Wobec tego, jeżeli radny w czasie swojej nieobecności podczas prac rady lub jej organów, nie wykonuje innych czynności związanych z pełnieniem mandatu, to nie powinien otrzymać z tego tytułu diety, chociażby ta nieobecność była usprawiedliwiona czy spowodowana "sytuacją nadzwyczajną". Ponadto prawo do diety nie powinno być uzależnione od trybu, w jakim została zwołana sesja.

Opisane powyżej nieprawidłowości stanowią o istotnym naruszeniu art. 25 ust. 4 u.s.g., stąd należało orzec jak na wstępie.

Pouczenie:

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Paweł Witt

Dyrektor

Wydziału Nadzoru i Kontroli